

Ruszaj w drogę na Kociewie

Twój mini-przewodnik na 10 dni

Kasia i Maciej
Marczewscy

 Kocięwo
LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA

Ruszaj w Drogę!
FUNDACJA • KLUB • BLOG PODRÓŻNICZY
www.ruszajwdroge.pl

Zaplanuj 10 dni na Kociewiu

Ruszaj w drogę i spędź 10 dni na Kociewiu. Zwiedzaj zamki w Gniewie oraz Świeciu, posłuchaj audioprzewodników w Starogardzie Gdańskim, odkryj tajemnicę Biblii Jana Gutenberga w Pelplinie, poszukaj śladów Mennonitów wokół Nowego, zobacz zabytkowe mosty w Tczewie, znajdź metasekwoję w Wirtach, wybierz się rowerem na jedną z Kociewskich Tras Rowerowych i pływaj kajakiem po Wdzie i Wierzycy. Wszystkie pomysły i atrakcje z tego przewodnika sami sprawdziliśmy. Ty też możesz zaplanować taką przygodę na Kociewiu.

Skorzystaj z naszych sprawdzonych pomysłów na 1-dniowe wycieczki po Kociewiu. Przy każdej propozycji wypisaliśmy plan zwiedzania, kilkanaście ciekawostek do odszukania i zadania, które możesz wykonać na miejscu. Jeśli 10 dni na Kociewiu to dla Ciebie za mało, na końcu znajdziesz dodatkowe miejsca, które możesz odwiedzić.

Popczytaj o Kociewiu na blogu „Ruszaj w Drogę!”

Do każdej wycieczki podaliśmy link, który zaprowadzi Cię do naszego internetowego, rozszerzonego przewodnika. Znajdziesz tam więcej zdjęć, praktycznych porad i ciekawostek. Wszystkie relacje z Kociewia znajdziesz na: www.ruszajwdroge.pl/kociewie

Dziękujemy Lokalnej Organizacji Turystycznej KOCIEWIE

LOT KOCIEWIE to nasi serdeczni przyjaciele, którzy jako pierwsi zachęcili nas do turystycznego odkrywania łagodnej krainy. To dzięki nim powstał ten mini-przewodnik i sprawdzone pomysły na wycieczki po Kociewiu.

Życzymy Ci miłego wypoczynku na Kociewiu!
Z podróżniczym pozdrowieniem,

Kasia i Marcin Marczewscy

Fundacja i Blog podróżniczy „Ruszaj w Drogę!”

Ruszaj w Drogę!

FUNDACJA • KLUB • BLOG PODRÓŻNICZY

www.ruszajwdroge.pl

ruszajwdroge.pl/kociewie

Dla ułatwienia dodaliśmy QR-kod, który zaprowadzi Cię do naszego internetowego, rozszerzonego przewodnika. Zeskanuj go dzięki specjalnej aplikacji na telefon.

Pod opisami niektórych wycieczek znajdziesz też link oraz QR-kod do audioprzewodników, które nagrało dla ciebie LOT KOCIEWIE. Ściągnij plik mp3 na telefon i zwiedzaj z nim najciekawsze atrakcje Kociewia.

Region

Kociewie to łagodna kraina położona na styku województwa pomorskiego i kujawsko-pomorskiego. Kociewiacy, według spisu powszechnego z 2011 roku, stanowią ok. 1% ludności Polski. Na cukierki mówią bómbómy, na pieniądze – trojaki, a kudel-mudel w ich gwarze znaczy bałagan. W ich domach na haftowanych obrusach i poduszkach wokół zielonych liści pojawiają się niebieskie modraczki, czerwone maki oraz brązowe lodyżki.

Kłosy pszenicy, maki i modraczki do kociewskiego haftu wprowadziły w latach 70. XX w. Małgorzata Garnysz z Pączewa i Maria Wespa z Morzeszczyna.

Kociewiacy zjadają się ruchankami z fjutem, czyli racuchami z syropem z maślanki. O przepis najlepiej poprosić panie z Koła Gospodyń Wiejskich w Jeżewie.

Na regionalne święta panie i dziewczynki ubierają się w kolorowe kamizelki (westki) z jodelką na przodzie, a panowie i chłopcy – w kraciaste buksy, czyli spodnie.

Gwara kociewska, zaliczana do dialektu wielkopolskiego, podobna jest do literackiego języka polskiego. Słychać w niej jednak naleciałości niemieckie.

DZIEŃ 1

Gród Sambora

TCZEW

Tczew to największe miasto na Kociewiu i właśnie tam czeka Cię najwięcej atrakcji. Sprawdzisz tu dlaczego Amerykańskie Stowarzyszenie Inżynierów Budownictwa porównało Mosty Tczewskie do paryskiej Wieży Eiffla, odnajdziesz cztery pory roku na Placu Hallera i zobaczysz mural najslynniejszego zdjęcia na świecie, którego autor urodził się w Tczewie.

W odkrywaniu miasta pomogą Ci darmowe mapy i ulotki, które dostaniesz w Kociewskim Ośrodku Informacji Turystycznej. Bez problemu trafisz z nimi do Muzeum Wisły, Fabryki Sztuk i do Centrum Konserwacji Wraków Statków. W tych miejscach dowiesz się, jakie towary spławiano Wisłą i co łączyło Tczew z morzem.

- ☐ Kociewski Ośrodek Informacji Turystycznej – zapytaj o mapy miasta i Kociewia
- ☐ Muzeum Wisły – sprawdź jak wykorzystywano kiedyś Wisłę
- ☐ Fabryka Sztuk – zrób zdjęcie figurkom czterech pór roku
- ☐ Centrum Konserwacji Wraków Statków – podejrzyj specjalistów przy codziennej pracy
- ☐ Deptak na ul. Dąbrowskiego – odpocznij chwilę na ławce z Romanem Landowskim
- ☐ Stare Miasto – sprawdź na Placu Hallera, która pora roku obecnie stoi na postumencie i odśledź pozostałe trzy figury
- ☐ Kościół Podwyższenia Krzyża Świętego – odśledź ambonę z aniołami 4 ras ludzkich
- ☐ Bulwar Nadwiślański im. Księcia Sambora II – podziwiał zabytkowy Most Tczewski
- ☐ Aleja Zwycięstwa 1 – zobacz mural inspirowany zdjęciem pochodzącego z Tczewa Alfreda Eisenstaedta, na którym marynarz całuje pielęgniarkę

ruszajwdroge.pl/tczew

Kociewski Ośrodek IT, Tczew, ul. 30 Stycznia 4, tel. 58 531 37 41, info@kociewie.eu, www.lot.kociewie.eu

Fabryka Sztuk, Tczew, ul. 30 Stycznia 4, ul. Podmurna 12 i 15 – kamienice, tel. 58 530 44 81, www.fabrykaszuk.tczew.pl

Muzeum Wisły Oddział Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku, Tczew, ul. 30 Stycznia 4, tel. 58 530 22 52 www.nmm.pl/muzeum-wisly

Centrum Konserwacji Wraków Statków Oddział Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku, Tczew ul. Paderewskiego 24, tel. 58 761 75 21, www.nmm.pl/centrum-konserwacji-wrakow-statkow

DZIEŃ 2

Stolica Kociewia

STAROGARD GDAŃSKI • OWIDZ

Mówią, że Starogard Gdański to stolica i centrum Kociewia oraz jedno z najstarszych miast na Pomorzu. Odkryjesz tu ślady Krzyżaków, zobaczysz kociewski haft i kupieckie kamieniczki. Dowiesz się kim byli szwależerowie, a 2 km za miastem dotrzesz do wczesnośredniowiecznej osady i zobaczysz jedyną taką w Polsce audiowystawę w Muzeum Mitologii Słowiańskiej.

W zwiedzaniu pomogą Ci szlak turystyczny „Korona i Krzyż” oraz audioprzewodnik, do którego QR-kod znajdziesz poniżej. Możesz też ruszyć w drogę „Szlakiem Kazimierza Deyny” i dowiedzieć się więcej o piłkarzu pochodzącym ze Starogardu Gdańskiego.

- ☐ Audioprzewodnik po Starogardzie Gdańskim – ściągnij na telefon i posłuchaj o zabytkowym rynku, dawnej synagodze, murach obronnych i Pałacu Wiechertów
- ☐ Fara pw. św. Mateusza – odszukaj fresk Sądu Ostatecznego na łuku tęczowym – ma ponad 40 m²
- ☐ Baszta Gdańska i Baszta Narożna – odszukaj na Szlaku „Korona i Krzyż” pozostałości miejskich obwarowań
- ☐ Muzeum Ziemi Kociewskiej – odszukaj wystawę z kociewskim haftem
- ☐ Muzeum 2. Pułku Szwależerów Rokitniańskich – dowiedz się skąd

taki pułk w Starogardzie i czym jest Kasyno Oficerskie

- ☐ Szlak Kazimierza Deyny – poznaj fascynującą i tragiczną historię słynnego starogardzkiego piłkarza: www.legendadeyny.pl
- ☐ Stadion Miejski – odszukaj na trybunach pomnik Kazimierza Deyny i mural „Tu se strzelam gole”
- ☐ Owidz – wejdź do chat wczesnośredniowiecznego grodziska
- ☐ Muzeum Mitologii Słowiańskiej w Owidzu – poszukaj w słowiańskiej mitologii nawiązań do dzisiejszych świąt i codziennego życia

Muzeum 2. Pułku Szwależerów Rokitniańskich, Starogard Gdański, ul. Jana III Sobieskiego 14
tel. 735 797 007, www.muzeum2szwol.pl

Muzeum Ziemi Kociewskiej, Starogard Gdański, ul. Boczna 2, tel. 58 562 46 75
www.facebook.com/muzeumkociewie/

Grodzisko i Muzeum Mitologii Słowiańskiej, Owidz, ul. Rycerska 1, tel. 519 849 145
www.muzeumslowianskie.pl

ruszajwdroge.pl/starogard

starogard.kociewie.eu

DZIEŃ 3

Gniew

GNIEW • PIASECZNO • JEZIORO RAKOWIECKIE

Zwiedzanie Gniewu zacznij od wizyty na zamku. Możesz to zrobić za dnia lub nocą, tylko upewnij się na stronie internetowej zamku kiedy będzie organizowane takie nocne zwiedzanie. Najlepiej przyjechać tu latem. Na przykład w czerwcu i sierpniu toczą się pod zamkiem widowiskowe inscenizacje oraz turnieje rycerskie.

W mieście spodobać Ci się kamieniczki z podcieniami, metalowe koty w dzielnicy spichrzów i jedyne takie w Polsce Muzeum Kapsla, prowadzone przez bazarza i pasjonata lokalnej historii. Pod koniec dnia zjedź do Sanktuarium Królowej Pomorza i Matki Jedności w Piasecznie, a po zwiedzaniu odpocznij nad Jeziorem Rakowieckim.

- ☐ Zamek w Gniewie – sprawdź jak dziś zagospodarowano zamek
- ☐ Zamek w Gniewie – weź udział w widowisku na dziedzińcu
- ☐ Rynek w Gniewie – przejdź się pod cieniami kamienic
- ☐ Centrum Gniewu – odszukaj szlak z metalowymi, dawnymi aparatami fotograficznymi
- ☐ Kościół pw. św. Mikołaja – odszukaj multimedialny Ołtarz pw. Wszystkich Świętych
- ☐ Figurka Misia Maciusia – odszukaj ją w pobliżu fary i sprawdź, czy jest przebrana w okolicznościowy strój
- ☐ Muzeum Kapsla – zobacz kolekcję kapsli w jedynym takim muzeum w Polsce
- ☐ Metalowe koty w dawnej dzielnicy spichrzów – odszukaj miejsce, w którym kiedyś harcowali prawdziwe koty, zastąpione dziś przez metalowe
- ☐ Sanktuarium Królowej Pomorza i Matki Jedności w Piasecznie – ściągnij audioprzewodnik na telefon i posłuchaj o miejscu, które słynie z objawień i uzdrowień znanych już w średniowieczu
- ☐ Jezioro Rakowieckie – zrelaksuj się oglądając zachód słońca

ruszejwdroge.pl/gniew

sanktuarium-piaseczno.pl

Referat Promocji i Informacji, Urząd Miasta i Gminy Gniew, Gniew, Plac Grunwaldzki 1
tel. 58 535 40 21, www.gniew.pl

Kościół pw. św. Mikołaja, Gniew, ul. Kursikowskiego 4, tel. 609 566 333, www.parafiagniew.pl

Zamek Gniew, Gniew, ul. Zamkowa 3, tel. 58 535 25 37 wew. 3010, www.zamek-gniew.pl

Muzeum Kapsla, Gniew, Plac Grunwaldzki 40, tel. 667 340 988, facebook.com/bajarz

DZIEŃ 4

Cystersi

PELPLIN • MORZESZCZYN

W Pelplinie zwiedzisz przepiękną katedrę z najwyższym drewnianym ołtarzem w Polsce. W czasie Jarmarku Cysterskiego wejdziesz do skryptorium i zamkniętych na co dzień Ogrodów Biskupich. A jeśli dopisze Ci szczęście, w Muzeum Diecezjalnym zobaczysz najcenniejszy na świecie oryginalny egzemplarz Biblii Jana Gutenberga.

W zwiedzaniu pomogą Ci audioprzewodniki, do których QR-kod znajdziesz poniżej. Poprowadzą Cię one do Kościoła Bożego Ciała, na cmentarzyk, pokażą Dom Bramny i Stary Spichlerz. Pod koniec dnia zajeżdż na chwilę do Morzeszczyna i zobacz murale z haftem kociewskim, które zdobią budynek biblioteki.

- ☐ Diecezjalne Centrum Informacji Turystycznej przy Katedrze – zapytaj o mapę miasta i zwiedzanie Katedry z przewodnikiem
- ☐ Muzeum Diecezjalne – zobacz idealną kopię Biblii Gutenberga. Oryginał schowany jest w sejfie, ale legenda głosi, że czasem wystawiany jest w muzeum. Czy dziś jest ten szczęśliwy dzień?
- ☐ Ogrody Biskupie za Katedrą – pospaceruj po ogrodach w trakcie wrześniowego Jarmarku Cysterskiego
- ☐ Kościół pw. Bożego Ciała – znajdź ołtarz Matki Boskiej
- ☐ Częstochowskiej, zasłaniany obrazem Koronacji Najświętszej Maryi Panny przez Tróję Świętą
- ☐ Dom Bramny i Stary Spichlerz – posłuchaj jak opowiada o nich audioprzewodnik po Pelplinie
- ☐ Ulice Mestwina i Mickiewicza – zrób zdjęcie starej, ciekawej architektury miasta
- ☐ Góra Jana Pawła II – pojedź na miejsce, gdzie papież odprawił mszę w 1999 r. Roztacza się stąd ładny widok na okolicę
- ☐ Morzeszczyn – znajdź elementy haftu kociewskiego namalowanego na budynku biblioteki

Diecezjalne Centrum Informacji Turystycznej, Pelplin, Plac Tumski 1, tel. 58 536 19 49
info@pelplin.com, www.informacja.diecezja-pelplin.pl

Skryptorium pelplińskie, Diecezjalne Centrum Informacji Turystycznej, Plac Tumski 1
tel. 58 536 19 49, www.informacja.diecezja-pelplin.pl

Muzeum Diecezjalne, Pelplin, ul. Ks. Bp. Dominika 11, tel. 58 536 12 21, www.muzeum.diecezja.org.pl

Gminna Biblioteka Publiczna w Morzeszczynie, ul. Dworcowa 3, Morzeszczyn, tel. 58 536 29 17
biblioteka@morzeszczyn.pl, www.morzeszczyn.naszabiblioteka.com

ruszajwdroge.pl/pelplin

pelplin.kociewie.eu

DZIEŃ 5

Kociewie Świeckie

ŚWIECIE • GRUCZNO • CHRYS TKOWO

Świecie powita Cię na pokrzyżackim zamku, gdzie często organizowane są lokalne imprezy – warto sprawdzić co będzie się tu działo podczas Twojej wizyty. Podobno to z zamkowej wieży roztacza się najpiękniejszy widok na Świecie. Zobacz też świecki rynek, na którym stoi ciekawa fontanna przedstawiająca dwie rzeki – Wisłę i Wdę. Gdy będziesz po nim spacerował, rozglądaj się uważnie. Zauważysz, że obserwują Cię tajemnicze kamienne głowy wmurowane w elewacje domów.

Jeśli wyjedziesz za miasto, trafisz do Gruczna, gdzie wokół zabytkowego młyna, w sierpniu, odbywa się Festiwal Smaku. Umów się też na zwiedzanie zabytkowej chaty w Chrystkowie – dowiesz się w niej co na Kociewiu robili ołędzcy osadnicy.

- ☐ Rynek w Świeciu – sprawdź napisy na fontannie – między jakimi dwiema rzekami leży Świecie?
- ☐ Rynek w Świeciu – odszukaj przynajmniej 15 głów wmurowanych w elewacje domów
- ☐ Izba Regionalna Ziemi Świeckiej – poszukaj wystawy z tradycyjnymi kociewskimi strojami
- ☐ Zamek w Świeciu – sprawdź, czy z wieży zamkowej roztacza się najpiękniejszy widok na Świecie
- ☐ Sanktuarium Matki Boskiej Częstochowskiej i św. Stanisława – zobacz kościół, którego gruzowisko przed odbudową było planem odcinka serialu „Czterej Pancerni i Pies”
- ☐ Zabytkowy młyn w Grucznie – zobacz miejsce, gdzie zaczyna się Kociewie
- ☐ Zabytkowy Młyn w Grucznie – weź udział w Festiwalu Smaku w sierpniu
- ☐ Zabytkowa chata ołędzka w Chrystkowie – dowiedz się skąd wzięli się na Kociewiu osadnicy ołędzcy i jak w XVIII w. walczyli z zalewającą te tereny wodą

ruszejdroge.pl/swieckie

Izba Regionalna Ziemi Świeckiej, Świecie, ul. Kopernika 2, tel. 795 114 893, zamek@oksr.eu

Zamek, Świecie, ul. Zamkowa 1, tel. 52 330 13 51, www.zamekswiecie.pl

Zabytkowa Chata w Chrystkowie, Zespół Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą
Świecie, ul. Sądowa 5, tel. 52 331 50 00, www.parki.kujawsko-pomorskie.pl/zpkndw

Młyn w Grucznie, Towarzystwo Przyjaciół Dolnej Wisły, Gruczn, ul. Młyńska 4, www.tpdw.pl

DZIEŃ 6

Dolina Dolnej Wisły

NOWE • KOŃCZYCE • MĄTAWY • TRYŁ

Nowe jest tak naprawdę bardzo stare, bo pisano o nim już w XIII wieku. Przechodzisz się tu uliczkami zabytkowego, średniowiecznego rynku, zobaczysz dawny krzyżacki zamek, spróbujesz rozwiązać zagadkę oryginalnej miejskiej fontanny na rynku, a z punktu widokowego na Osiedlu Nadwiślańskim II zobaczysz fantastyczną panoramę Doliny Dolnej Wisły.

Czeka Cię tu wiele niespodzianek. W kościele farnym zobaczysz fresk kobiety z brodą – św. Wilgefortis. W otwartej w wakacje Pompowni w Końcyczach dowiesz się, jak radzono sobie z zalewającą te tereny wodą. Natomiast w Mątawach oraz Trylu przekonasz się, że mennonici mieszkali w Polsce nie tylko na Żuławach. Zwiedzanie uzupełni audioprzewodnik, do którego QR-kod znajdziesz na dole strony.

☐ Zamek krzyżacki w Nowem – poszukaj dawnego zamku krzyżackiego i dowiedz się, co dziś mieści się w środku ☐ Rynek w Nowem – zastanów się co przedstawia fontanna na środku rynku ☐ Wieża ciśnień w Nowem – sfotografuj mural na domu obok wieży ☐ Kościół pw. św. Maksymiliana Kolbe – odszukaj miejsce, gdzie znajduje się zejście do kościelnych krypt ☐ Fara św. Mateusza – znajdź fresk św. Wilgefortis ☐ Fara św. Mateusza – odszukaj pokazane na blogu drzwi na poddasze skrywające mechanizm zegara z 1912 roku	☐ Wiatrak – znajdź go na ulicy Wiatracznej ☐ Panorama na Wisłę – poszukaj punktu widokowego przy ul. Osiedle Nadwiślańskie II ☐ Pompownia w Końcyczach – w lipcu lub sierpniu przyjedź zobaczyć oryginalne maszyny i stare zdjęcia pokazujące, jak ludzie radzili sobie z żywiołem wody ☐ Mątawy – odszukaj drewniany dom pomennonicki ☐ Mątawy – dowiedz się ze ścieżki edukacyjnej wokół kościoła kim był Menno Simmons ☐ Tryl – odszukaj stary cmentarz pomennonicki

Fara pw. św. Mateusza,
Apostoła i Ewangelisty
Nowe, ul. Krótka 7, tel. 52 332 75 11
www.parafianowe.pl
Centrum Kultury ZAMEK
Nowe, Plac Zamkowy 3
tel. 52 332 73 50

ruszajwdroge.pl/nowe

nowe.kociewie.eu

DZIEŃ 7

Przyroda kociewska

**FRANK • WIRTY • JEZIORO
BORZECHOWSKIE**

Spędź dzień w otoczeniu kociewskiej przyrody. W Ogrodach Ozdobnych Frank-Raj zobaczysz dwanaście ozdobnych ogrodów w miniaturze, odpoczniesz na stylowych ławkach i zrobisz sobie zdjęcie w monidle. W Arboretum w Wirtach przepacerujesz się zielonymi alejkami, powąchasz swoje ulubione forsycje i magnolie oraz podniesiesz wysoko głowę na widok metasekwoi.

Mieszkasz w dużym mieście? Brakuje Ci tlenu, ciszy i spokoju? Świetnie się składa, bo ten dzień możesz przedłużyć i zakończyć oglądaniem zachodu słońca nad jednym z kociewskich jezior. Stąd blisko też do lokalnej winnicy. Być może tak się zrelaksujesz, że zechcesz zostać w niej na noc i skusi Cię wieczorna degustacja miejscowego trunku?

- ☐ Ogrody Ozdobne Frank-Raj – zobacz rekonstrukcje polskich ogrodów ozdobnych
- ☐ Ogrody Ozdobne Frank-Raj – sprawdź, czy wiernie odtworzono rokokowy ogród Branickich w Białymstoku
- ☐ Ogrody Ozdobne Frank-Raj – pomóż w rozwoju tego miejsca i kup na pamiątkę krzew róży ze szkółki
- ☐ Arboretum w Wirtach – poszukaj drzew z wykrzywionymi pniami
- ☐ Arboretum w Wirtach – odszukaj nagrobek Victora Puttricha i ustal kim on był
- ☐ Arboretum w Wirtach – odpocznij pod wiatą nad brzegiem Jeziora Borzechowskiego Wielkiego
- ☐ Jeziora koło Ocypla, Osieka lub Borzechowa – wybierz jedno z nich i jedź wieczorem obejrzeć zachód słońca
- ☐ Winnica w Miradowie – odwiedź gościnnych gospodarzy i sprawdź jak prowadzi się winnicę na Kociewiu
- ☐ Winnica w Miradowie – zadzwoń i zapytaj czy możesz zostać na noc i wziąć udział w wieczornych degustacjach

ruszajwdroge.pl/wirty

ruszajwdroge.pl/frank

ruszajwdroge.pl/miradowo

Frank-Raj, Polskie Ogrody Ozdobne i Szkółka Roślin, Frank ul. Kociewska 11, tel. 518 788 891, www.frank-raj.pl

Arboretum Wirty, Wirty, Borzechowo
tel. 58 588 35 79, 600 065 351, www.wirty.pl

Agroturystyka i Winnica „Pod Orzechem”, Miradowo 18
tel. 663 637 852, www.winnicapodorzechem.pl

DZIEŃ 8

Na rowerze

SZLAKI: JOANNITÓW • JEZIORYN • BOROWIACKI

Kociewskie Trasy Rowerowe to sieć ponad 800 kilometrów szlaków podzielonych na odcinki. Przejeżdż się jednym z kilkunastu szlaków: Joannitów, Jeziornym lub Borowiackim. Biegną one przez ścieżki rowerowe, ulice o małym natężeniu ruchu, a także przez piaszczyste, leśne dukty. Drogi Ci nie zabraknie, bo kolejnych tras sukcesywnie przybywa.

Wspólnie z LOT KOCIEWIE wybraliśmy dla Ciebie trasy dla średniozaawansowanych rowerzystów. To klasyczne „pętle” – czyli start i meta są w tym samym miejscu. Dzięki temu dojedziesz na miejsce samochodem, wyciągniesz z bagażnika rower i przejeździsz trasę nie martwiąc się o powrót. Jeśli masz ochotę na więcej, sięgnij po mapę Kociewskich Tras Rowerowych. Dostaniesz ją za darmo w siedzibie LOT KOCIEWIE w Tczewie.

TRASY ROWEROWE WYBRANE SPECJALNIE DLA CIEBIE:

- ☐ Krótka, łatwa i spacerowa trasa z Kasparusa, przez Żurawki do Skrzyni, i dalej przez Łuby do Rezerwatu „Krzywe Koło w Pętli Wdy” i stamtąd przez Błędno i Suchobrzeżnicę z powrotem do Kasparusa. Około 18 km szlakami: Jeziornym i Borowiackim, trasą prowadzącą momentami przez dukty leśne i nieutwardzone drogi.
- ☐ Dłuższa, choć nieuciążliwa trasa ze Starogardu Gdańskiego przez Kokoszkowy, Las Szpęgawski i Ciecholewy, i dalej przez Trzcińsk, Obozin i Bolesławowo do Skarszew, i stamtąd przez Czarnocin, Bączek, Krąg i Żabno z powrotem do Starogardu Gdańskiego. Około 48 km szlakami: Jeziornym i Joannitów w większości poprowadzonymi asfaltami o małym natężeniu ruchu.

Kociewski Ośrodek Informacji Turystycznej
ul. 30 Stycznia 4, 83-110 Tczew, tel. 58 531 37 41
info@kociewie.eu, www.lot.kociewie.eu

www.rowery.kociewie.eu

Centrum Informacji Turystycznej, Osie, ul. Rybek 2
tel. 52 332 95 68, www.cit.gokosie.pl, biuro@gokosie.pl

ruszejdroge.pl/aktywnokociewie

DZIEŃ 9

Kajakiem

STARA RZeka - TLEŃ • KLONÓWKA - PELPLIN

Kociewie zachęca do aktywnego wypoczynku na rzekach Wdzie i Wierzy. Zabierz rodzinę na zespołowy spływ Wdą. Jej nurt jest spokojny i meandruje łagodnie. To idealna rzeka dla początkujących. Z przyjaciółmi wybierz się na trudniejszy spływ Wierzą. Nurt jest tu bardziej wartki, a na drodze częściej spotkasz zwalone drzewo. To wybór dla zaawansowanych kajakarzy.

Wspólnie z LOT KOCIEWIE przygotowaliśmy dla Ciebie dwie propozycje tras, które dobierzesz do swoich umiejętności. Wsiadając do kajaka pamiętaj o podstawowych zasadach bezpieczeństwa. Gdy będziesz wypożyczać kajak zapytaj, czy w ofercie wypożyczalni jest dowóz na miejsce spływu i odbiór w umówionym miejscu zakończenia trasy.

TRASY SPŁYWÓW WYBRANE SPECJALNIE DLA CIEBIE:

- ☐ Dla początkujących: łatwy i przyjemny spływ Wdą. 2-3 godzinny spływ zacznij w Starej Rzece, a gdy masz ochotę na całodzienną przygodę - rozpocznij w Błędnie. Spływ skończysz w Tleniu, a po drodze czekają Cię łagodne zakola rzeki, leniwy nurt, który sam niesie kajak i rośliny wystające z wody. Twoje dzieci będą zachwycone.
- ☐ Dla doświadczonych: szlak kajakowy Wierzy. To całodzienna (ok. 18 km) trasa zaczynająca się przy Elektrowni Wodnej w Klonówce, a kończąca się w Pelplinie. Czeką Cię silnie meandrujący odcinek rzeki ze zwalonymi drzewami i gałęziami po drodze. Przed Pelplinem przy prawym brzegu zobaczysz głaz w nurcie rzeki (tzw. Diabelski Kamień), a w Pelplinie czeka Cię przenoska na jazie.

TRZY ZASADY BEZPIECZNEGO KAJAKOWANIA:

Osoba cięższa i bardziej doświadczona siada z tyłu i odpowiada za sterowanie

Z dzieckiem zawsze powinna płynąć osoba dorosła

Nigdy nie wsiadaj do kajaka po alkoholu

ruszajwdroge.pl/aktywnekociewie

DZIEŃ 10

Dziwne miejsca

OD CZARNEJ WODY DO RZEŻĘCINA

Na koniec mam dla Ciebie propozycję z przymrużeniem oka. Odkryliśmy, że Kociewie pełne jest miejscowości, których nazwy mogą zaskakiwać turystów. Widząc znaki wjazdowe, będziesz chciał się zatrzymać, żeby zrobić sobie z nimi zdjęcie. Jeśli lubisz taką zabawę, to wybraliśmy dla Ciebie 12 najciekawszych miejscowości.

W tej podróży czeka cię przeprawa przez Czarną Wodę i Zimne Zdroje. Towarzyszyć Ci w niej będzie Bytczek i Zajączek. Wspólnie przejdziecie przez Duże Krówno, Małe Krówno i dotrzecie do miejscowości Królów Las, gdzie czekać na Was będzie Szlachta. Potem już tylko Gąsiorki oraz Śliwice. Tylko uważaj na Złe Mięso, bo wasza wędrówka zakończy się w Rzeżęcinie!

JAK JECHAĆ:

LEGENDY O DZIWNYCH MIEJSCACH

Złe Mięso – krąży o nim straszna legenda. Pewnego razu mieszkańcy zorientowali się, że goście, którzy wchodzą do wiejskiej karczmy, nie docierają potem do celu swojej podróży. Po wnikliwych obserwacjach okazało się, że zły karczmarz okradał i zabijał swoich gości, a potem z ich ciał przyrządzał potrawy, którymi karmił kolejnych, niczego nieświadomych turystów. Potwornego karczmarza spotkała kara – zawisł na szubienicy, a jego karczmę zburzono, aby ślad po niej nie pozostał.

Czarna Woda – dwóch karczmarzy z pobliskich wiosek rywalizowało ze sobą. Jeden mówił: „nie idźcie do tego, bo u niego jest złe mięso, potrujecie się”. Na co ten drugi: „do tamtego nie chodźcie, bo u niego czarna woda, jak wypijecie to umrzecie”. Według miejscowego podania tak właśnie powstała nazwa miejscowości Czarna Woda.

Rzeżęcin – w jednej miejscowości ludzie słyszeli dziwne głosy. Cały czas coś rzeżęło i rzeżęło. Tak im to rzeżenie dawało się we znaki, że miejscowość tę nazwano Rzeżęcin.

Co jeszcze warto zobaczyć

10 dni nie wystarczy, żeby zobaczyć wszystko na Kociewiu. Ciekawych miejsc jest tu znacznie więcej. Możesz pojechać do Skórcza – najstarszej kociewskiej miejscowości. Możesz też sprawdzić co zostało po Zamku Joannitów w Skarszewach oraz obejrzeć zabytkowe drewniane chałupy w Kasparusie. Jeśli szukasz miejsc, gdzie można popływać na windsurfingu, o Twoją uwagę powalczy „kociewskie morze”, czyli jezioro Kałgie w Osieku. Gdy będziesz szukać plenerów do zdjęć, oczaruje Cię krajobraz Borów Tucholskich i Niziny Walichnowskiej.

Skórcz

Najstarszą miejscowością na Kociewiu jest Skórcz. Istniał już jako osada na starożytnym „Szlaku Bursztynowym”. Oprócz Kościoła pw. Wszystkich Świętych, w centrum miejscowości zwróć uwagę na rzeźbę. Nawiązuje ona do podania o uprowadzonym przez gryfa dziecku oraz dzielnym szpaku, który zwrócił je matce.

Skarszewy

Książę pomorski Grzymisław już w XII w. podarował Skarszewy joannitom (Rycerzom Zakonu św. Jana Jerozolimskiego), którzy wybudowali tu zamek. Dziś w jego pozostałościach mieści się ośrodek kultury, który możesz odwiedzić. Zwróć też uwagę na kościół, który wybudowano w 24 godziny!

Łalkowy

W dawnej kuźni w Łalkowach mieszkańcy zebrali maszyny, urządzenia i obrazy, które kiedyś stanowiły podstawowe wyposażenie ich domów. Tak, w 2011 roku, powstała nietypowa etnograficzna wystawa zamieniona w Centrum Kultury Kociewskiej. Przed przyjazdem umów się telefonicznie na zwiedzanie.

www.kuznia.smetowograniczne.pl

Kasparus

Kociewska wioska Kasparus wygląda jak mały skansen – zachowało się tu sporo budynków z XIX w. We wsi odszukaj kościół i pomnik ku czci Obronców Mowy Polskiej. W 1907 r. rodzice dzieci zmuszanych do nauki religii w języku niemieckim podjęli strajk, który zakończył się starciami z pruskimi nauczycielami oraz żandarmerią. Wiele rodzin zostało ukaranych grzywnami i więzieniem.

Osiek

Osiek leży nad największym kociewskim jeziorem – Kałębie, które nazywane jest też „kociewskim morzem”. To miejsce idealne na odpoczynek, żeglowne i pierwsze lekcje windsurfingu. Cała gmina leży na terenie chronionego krajobrazu Bory Tucholskie. Masz więc gwarancję czysty oraz dobroczynnego działania okolicznych borów sosnowych.

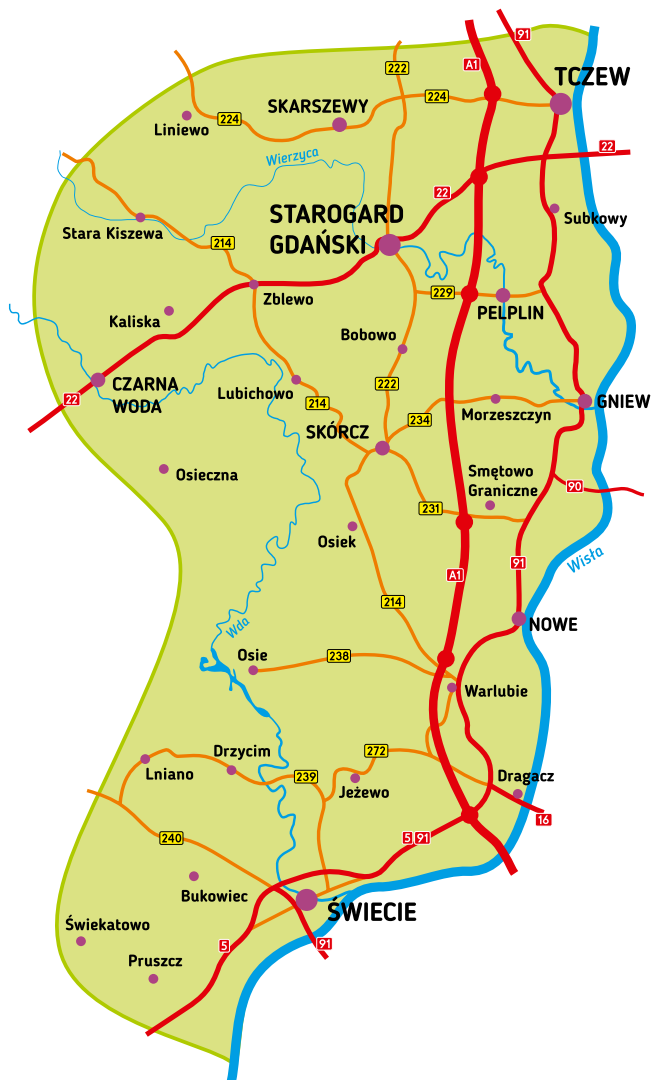
Bory Tucholskie

Gdzie na Kociewiu chodzi się na grzyby i jagody? Oczywiście w Bory Tucholskie! Chcesz, żeby w twoim koszyku znalazły się miódówki, zielonki oraz krowie munie? Jedź na grzyby do Kalisk, Zblewa lub w okolice Czarnej Wody. Czekają tam na Ciebie nie tylko leśne smakołyki, ale też czyste powietrze, szlaki rowerowe i jeden z najpiękniejszych nizinnych szlaków kajakowych po rzecę Wdzie.

Nizina Walichnowska

Na lewym brzegu Wisły, poniżej Gniewu, rozpościera się Nizina Walichnowska. Przez lata nawiedzały ją powodzie, dlatego dziś najciekawsze są tam obwałowania – ponad 16 km wału chroniącego przed powodzią oraz groble z czasów krzyżackich. Gdy będziesz tędy przejeżdżał, zwróć uwagę na węzeł hydrotechniczny w Rybakach i stację pomp „Zgoda” w Międzyzłęzu.

LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA

Kociewski Ośrodek Informacji Turystycznej
ul. 30 Stycznia 4, 83-110 Tczew
tel. 58 531 37 41
www.lot.kociewie.eu / info@kociewie.eu

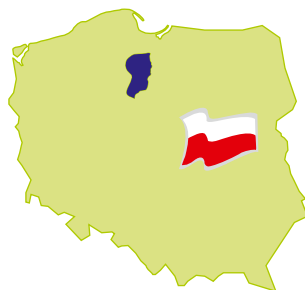

★★
CERTYFIKOWANA
Informacja turystyczna

Ruszać w Droge!

FUNDACJA • KLUB • BLOG PODRÓŻNICZY
www.ruszajwdroge.pl

wydawca: Lokalna Organizacja Turystyczna KOCIEWIE
koncepcja publikacji i teksty: Kasia i Maciej Marczewscy, Fundacja Ruszać w Droge!
współpraca: Piotr Kończewski, Emilia Laskowska
korekta: Julita Dembek
opracowanie graficzne: Anna Kaldus
fotografie: Fundacja Ruszać w Droge!, E. Laskowska, P. Kończewski, K. Korczak - LOT KOCIEWIE
Starostwo Powiatowe w Świeciu, Urząd Miasta i Gminy Gniew

Wydawca podjął starania, by treść publikacji była poprawna, jednak szybko zmieniająca się rzeczywistość może sprawić, że część zamieszczonych informacji utraci swoją aktualność. Lokalna Organizacja Turystyczna KOCIEWIE oraz Fundacja Ruszać w Droge! nie biorą na siebie odpowiedzialności za skutki korzystania z tych danych.